

POSTANOWIENIE

Dnia 10 sierpnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Kozłowska (przewodniczący)

SSN Krzysztof Strzelczyk (sprawozdawca)

SSN Roman Trzaskowski

Protokolant Bożena Kowalska

w sprawie egzekucyjnej z wniosku wierzyciela T. S.A. z siedzibą w P.
przeciwko dłużnikom K. K. i K. K.
prowadzonej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w P., sygn. akt
KM (...),
na posiedzeniu jawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 10 sierpnia 2018 r.,
na skutek zagadnienia prawnego
przedstawionego przez Sąd Okręgowy w P.
postanowieniem z dnia 29 grudnia 2017 r., sygn. akt II Cz (...),

"Czy w trybie art. 759 § 2 k.p.c. dopuszczalna jest zmiana przez
sąd prawomocnego i wykonanego już postanowienia komornika
sądowego w przedmiocie orzeczenia o kosztach postępowania
egzekucyjnego w celu usunięcia spostrzeżonych uchybień
polegających na doliczeniu przez komornika do opłaty egzekucyjnej
stawki podatku od towarów i usług?"

odmawia podjęcia uchwały.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 6 kwietnia 2017 r., Sąd Rejonowy w P. z urzędu na
podstawie art. 759 § 2 k.p.c. zmienił postanowienie Komornika Sądowego przy tym
Sądzie G. G. z dnia 11 marca 2016 r. w sprawie o sygn. KM (...) w punktach 1 i 2 w
zakresie, w jakim do opłaty stosunkowej doliczono podatek od towarów i usług i
samodzielnie ustalił wysokość tej opłaty. Sąd Rejonowy uznał, że obecnie
obowiązujące przepisy nie pozwalają na doliczenie do opłaty egzekucyjnej podatku

od towaru i usług (VAT). Z rozstrzygnięciem tym nie zgodził się komornik i wniósł zażalenie, w którym wskazał, że doliczenie podatku VAT było prawidłowe, bo znajdowało uzasadnienie w ustawie o podatku od towarów i usług.

Sąd Okręgowy w P., rozpoznając zażalenie, powziął poważne wątpliwości prawne, którym dał wyraz, przedstawiając do rozstrzygnięcia sformułowane w postanowieniu zagadnienie prawne.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sądowi Najwyższemu może zostać przedstawione do rozstrzygnięcia takie zagadnienie prawne, które powstało przy rozpoznaniu apelacji lub zażalenia (art. 390 § 1 w zw. z art. 397 § 2 zdanie pierwsze k.p.c.), przy czym zagadnienie to musi budzić budzące poważne wątpliwości, które powinny być wyraźnie w uzasadnieniu postanowienia o przedstawieniu pytania prawnego wyjaśnione.

Jak wynika z uzasadnienia przedstawionego pytania prawnego Sąd Okręgowy nie ma żadnych wątpliwości, że w świetle utrwalonego już w orzecznictwa Sądu Najwyższego komornik sądowy nie może podwyższyć opłaty egzekucyjnej, pobieranej na podstawie art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (jedn. tekst: Dz. U. z 2016 r., poz. 1138 ze zm.), o podatek od towarów i usług (por. przede wszystkim uchwałę 7 sędziów SN z 27 lipca 2017 r., III CZP 97/16, OSNC 2017, nr 12, poz. 131). Jednocześnie Sąd Okręgowy uwzględnił, że w uchwale SN z 19 kwietnia 2007 r., III CZP 16/07, OSNC 2008, nr 6, poz. 58 przyjęto, iż sąd może na podstawie art. 759 § 2 k.p.c. z urzędu zmienić prawomocne postanowienie komornika, którym wadliwie ustalono wysokość opłaty egzekucyjnej. Wątpliwości Sądu wynikają z tego, że wskazana uchwała spotkała się z krytyką w doktrynie, a także w związku z tym, że w sprawie chodzi o orzeczenie o kosztach postępowania egzekucyjnego, które zostało już wykonane.

Wątpliwości te nie mogą być jednak uznane za rzeczywiste. Po pierwsze, z uchwały w sprawie III CZP 16/07 wynika jednoznacznie, że prawomocność postanowienia komornika w przedmiocie kosztów postępowania nie stoi na przeszkodzie stosowaniu art. 759 § 2 k.p.c., gdyż zasada związania prawomocnymi orzeczeniami dotyczy orzeczeń sądowych i nie można stosować jej mechanicznie

do postanowień komornika. Po drugie, Sąd Najwyższy powołał się wówczas na pierwotne brzmienie art. 767³ k.p.c., który uprawniał sąd do podjęcia działań nadzorczych z urzędu, mimo podstaw do odrzucenia wniesionej skargi na czynności komornika. Na gruncie poprzedniego stanu prawnego w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmowano dalej jednolicie, że w takiej sytuacji nie dochodzi do odrzucenia skargi, ale ma zastosowanie art. 759 § 2 k.p.c. (por. uchwały SN z 23 maja 2012 r., III CZP 11/12, OSNC 2012, nr 10, poz. 118 oraz z 18 lipca 2012 r., III CZP 32/12, OSNC 2013, nr 2, poz. 13).

Zmieniona od dnia 8 września 2016 r. treść art. 767³ k.p.c. (art. 1 pkt 65, 23 ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw: Dz.U. 2015.1311) wzmacnia tylko ugruntowane dotychczas stanowisko odnośnie działania sądu z urzędu, niezależnie od skuteczności czy dopuszczalności wniesionej skargi na czynności komornika. Tak należy rozumieć wyodrębnienie w art. 767³ § 2 k.p.c. nakazu stosowania art. 759 § 2 k.p.c., także w przypadku przewidzianego w art. 767³ § 1 k.p.c. odrzucenia skargi na czynności komornika. Trudno zatem przyjąć, że od czasu wydania wymienionej uchwały Sądu Najwyższego w sprawie III CZP 16/07, pomimo różnych ocen przedstawicieli doktryny, pojawiły się nowe istotne okoliczności uzasadniające zmianę dotychczasowego stanowiska. Tym bardziej, że wskazany pogląd został potwierdzony w późniejszym orzecznictwie (wyrok SN z 10 marca 2011 r., V CSK 300/10, nie publ.; uchwała SN z 23 maja 2012 r., III CZP 17/12 OSNC 2013, nr 1, poz. 3; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2016, III CZP 63/1 OSNC 2017/7-8/77).

Powołane zaś w uzasadnieniu postanowienie Sądu Najwyższego z 19 października 2005 r. (V CK 642/04, nie publ.), w którym przyjęto zakaz ingerencji przez sąd na podstawie art. 759 § 2 k.p.c. w tą część planu podziału, która nie została zaskarżona, zostało wydane przed podjęciem uchwały w sprawie III CZP 16/07 i trudno traktować, je jako zmianę utrwalonego już stanowiska.

Również sama okoliczność, że orzeczenie komornika sądowego zostało już wykonane nie może stanowić przeszkody do zastosowania art. 759 § 2 k.p.c., gdyż jest to kwestia wtórna z punktu widzenia kompetencji sądu sprawującego nadzór

nad komornikiem sądowym. Tym bardziej, że w postępowaniu egzekucyjnym koszty postępowania egzekucyjnego ściąga się wraz z egzekwowanym roszczeniem (art. 770 zd. 2 k.p.c.). Wyegzekwowanie tych kosztów nie może zatem stać na przeszkodzie skorzystania przez sąd z uprawnienia określonego w art. 759 § 2 k.p.c., gdyż w praktyce doprowadziłoby to do pozbawienia jego znaczenia w odniesieniu do kosztów postępowania. Tymczasem Sąd Najwyższy w uchwale w sprawie III 16/07 podkreślił, że pierwszeństwo powinno przysługiwać zasadzie legalizmu, której urzeczywistnieniu służy instytucja nadzoru judykacyjnego określonego w art. 769 § 2 k.p.c.

Z tych względów, na podstawie art. 86 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (jedn. tekst: Dz.U. z 2018 r. poz. 5 z późn. zm.), Sąd Najwyższy postanowił, jak w sentencji.

aj